

Україна на політичній карті Європи і світу

Політична карта світу

Політична карта світу — це географічна карта, на якій зображено всі країни, їх кордони і столиці.

Основними елементами такої карти є територія, країна, держава.

Територія	<ul style="list-style-type: none"> країн держав залежні території
Країни	<ul style="list-style-type: none"> незалежні залежні
Держави	<ul style="list-style-type: none"> суверенні з невизначеним статусом

Територія — частина земної поверхні з природними і створеними людиною ресурсами, що має певні просторові межі та географічне положення.

Країна — це територія з визначеними кордонами і населенням, яка може бути залежною або незалежною.

Держава — незалежна (суверенна) країна з певною територією, господарством і політичною владою.

Кожна держава має свою територію, до якої належать:

- суходіл, обмежений державним кордоном, із усіма природними надрами та внутрішніми водами;
- а також повітряний простір над суходолом;
- якщо територія країни має вихід до моря чи океану, виокремлюють територіальні води — смуга акваторії завширшки 12 морських миль (приблизно 22,2 км).

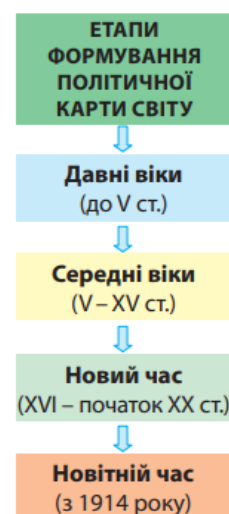
Окремо виділяють *морську економічну зону* — до двохсот морських миль (370,4 км). У межах своєї морської економічної зони країна може здійснювати розвідку та розробку мінеральних та біологічних ресурсів.

Умовними територіями є посольства, морські судна, літаки під власним прапором, що перебувають за межами своєї країни.

На превеликий жаль, між деякими державами можуть виникати спірні території. Унаслідок територіальних конфліктів на політичній карті виникають особливі утворення – невизнані держави.

Невизнані держави, або квазідержави (з лат. “начебто держави”) — це території, які в односторонньому порядку проголосили незалежність, але не одержали загального визнання. Наприклад, Тайвань (офіційно є частиною Китаю), Абхазія та Південна Осетія (на території Грузії), Придністров'я (частина Молдови), Косово (на території Сербії). У 2014 році на території Донецької та Луганської областей України були утворені так звані Донецька Народна Республіка (ДНР) та Луганська Народна Республіка (ЛНР). Які визнані Україною терористичними організаціями.

Формування політичної карти світу надзвичайно складний і тривалий процес від стародавніх часів до сьогодення. У ньому виділяють чотири етапи: давні віки до V ст., середні віки V-XV ст., новий час XVI-початок XX ст., новітній час з 1914 року. Для кожного з них

характерні свої особливості розвитку держав і їх кількісного поширення в різних регіонах планети.

На політичній карті постійно відбуваються зміни (не дивно, що головна властивість такої карти — це динамічність). Тим, хто створює карти постійно необхідно відстежувати ці зміни та перевидавати нові.

Розрізняють зміни на політичній карті:

- *кількісні* (пов'язані із числовим значенням) — утворення нових держав, зміна площі, делімітація кордонів тощо.

Так, наприклад, у 2011 році на карті світу з'явилася нова країна — Південний Судан, шляхом поділу Судану на дві частини;

- та *якісні* зміни — пов'язані зі зміною назв, форми правління, перенесенням функцій столиці в інше місто та інше.

Так, у 2019 році Республіка Македонія змінила назву на Республіку Північна Македонія.

На сучасній політичній карті світу налічується близько 240 держав і територій, кількість яких у ХХ столітті постійно змінювалася.

Різноманітність країн сучасного світу вимагає їх класифікації, тобто наукового розподілу на групи за певними ознаками з метою їх порівняльного вивчення. Державний лад будь-якої країни характеризується насамперед формою правління. **Форма правління** — це організація державної влади, порядок утворення її органів та їх взаємодія з населенням.

За формами правління країни поділяють на республіки та монархії. Більшість держав світу є республіками, у яких всі вищі органи влади обираються населенням або спеціальною виборчою колегією. Залежно від співвідношення повноважень президента і парламенту республіки бувають президентські, парламентські та змішані. Останні, у свою чергу, бувають парламентсько-президентські та президентсько-парламентські.

Монархій у світі лишилося тільки 29. У них верховна влада зосереджена в руках однієї особи і, як правило, успадковується. Монархії бувають конституційними і абсолютними. Якщо глава церкви і глава держави одна особа, монархію називають теократичною, наприклад Ватикан.

Форми державного правління

- республіка – парламентська, президентська, змішана
- монархія – абсолютна, конституційна, теократична

На території Європи розташовані 43 суверенні держави. Найбільшою країною, яка повністю розташована в Європі є Україна, площа якої 603,7 тис. км², тобто 5,7 % території Європи. Розташована в центрально-східній частині Європи.

Має спільний кордон із 7 державами: Росією на сході та північному сході, Білоруссю на півночі, з Польщею на північному заході, Словаччиною та Угорщиною на заході, з Румунією та Молдовою на північному заході.

Карта держав-сусідів України

Найдовший державний кордон у нас із Росією (2295 км суходолом і морем), найкоротший зі Словаччиною (98 км).

Протяжність кордонів України*

Відтинок кордону (країна)	Довжина, км
Білорусь	975
Польща	542
Словаччина	98
Угорщина	137
Румунія:	614
– сухопутний;	581
– морський	33
Молдова	1222
Росія:	2295
– сухопутний;	1974
– морський	321
Загальна протяжність:	6993
– сухопутний;	5638
– морський	1355

*За даними Держприкордонслужби України.

На півдні наша країна має вихід до Чорного та Азовського морів. Через акваторію яких Україна межує із Болгарією, Грузією та Туреччиною.

Берегова лінія досить розчленована, є низка зручних заток, лиманів, бухт. Біля берегів нашої держави сформувались декілька островів. Найбільший острів України та всього Чорного моря — Джарилгач, площа якого понад 56 км². Який в народі красиво називають «українськими Мальдівами».

Найвіддаленіша від берега точка України — острів Зміїний. Іноді течією сюди заносить водяних вужів тому звідси походить сучасна назва острова.

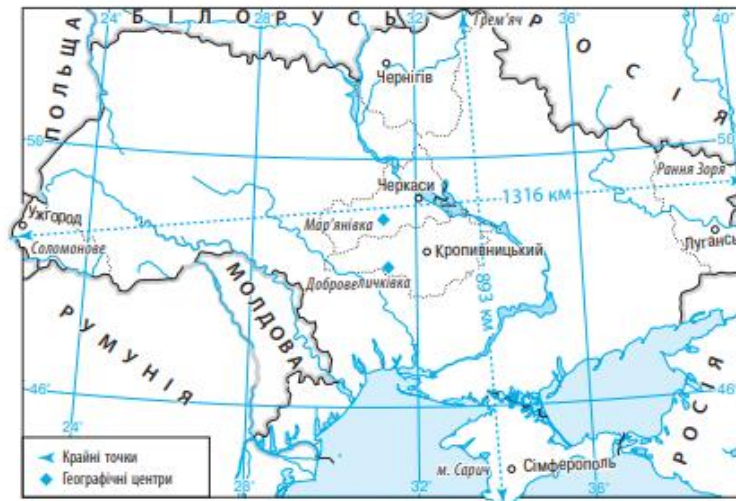
Найбільший півострів України — Кримський (26,9 тис. км²), південна частина якого має середземноморський субтропічний клімат.

Вся інша територія України розташована у помірному кліматичному поясі. На північ від екватора та на схід від нульового меридіана.

Сприятливий клімат, характерна сезонність багатьох природних процесів, родючі ґрунти, рівнинна поверхня сприяють комфортним умовам проживання населення та значному господарському освоєнню території.

Протяжність України із заходу на схід 1316 км та з півночі на південь 893 км, за таких умов різні регіони країни однаково доступні для всіх видів транспорту.

Крайніми точками нашої держави є:

На півночі — урочище Петрівське в околицях села Грем'яч Чернігівської області;

На півдні — мис Сарич в Автономній Республіці Крим;

На заході — село Соломонове поблизу міста Чоп Закарпатської області;

На сході — село Рання Зоря Луганської області.

Крім крайніх точок географи також визначають центр країни. В залежності від методики розрахунку в Україні визначають геометричний центр – село Добровеличківка Кіровоградської області. Та географічний центр – село Мар'янівка Черкаської області.

Важливо пам'ятати, що географічний центр Європи знаходиться також на території України – це село Ділове Рахівського району Закарпатської області.

Тож варто кожному з нас робити все, щоб розвивати Україну, як європейську державу.

Оцінка географічного положення держави складається з оцінки фізико-географічного та економіко-географічного положення.

Фізико-географічне положення – це просторове розташування території відносно природних об'єктів. Як правило воно є стабільним протягом тривалого часу, оскільки природні умови з часом залишаються практично незмінними. Наприклад, положення відносно екватора і нульового меридіана, природних компонентів, таких як форми рельєфу, кліматичних поясів, природних зон, ступінь наближення до моря та інше.

А от економіко-географічне положення часто може змінюватися, оскільки охоплює такі аспекти: ступінь економічного розвитку сусідніх країн й регіонів, близькість й розвиненість міжнародних транспортних

шляхів, паливно-сировинних баз, промислових і сільськогосподарських районів, ринків збуту тощо.

Донедавна ЕГП нашої країни було надзвичайно вигідним: розташована на перехресті важливих торгових шляхів між Європою і Азією, між Північною і Південною Європою; на заході межує із країнами ЄС та НАТО; має вихід до Світового океану через Чорне, Мармурове та Середземне моря; наближена до мінерально-сировинних баз Європи та Близького Сходу.

Але з 2014 року воно змінилося і стало вкрай несприятливим у зв'язку з антиукраїнською політикою правлячих кіл Росії, анексією Кримського півострова та створенням небезпеки по всій території України.

Попри це ми залишаємося державою, якій важливі європейські цінності. Продовжуємо боротьбу за визволення українських територій, які незаконно були окуповані Росією у 2014 та 2022 роках

Рекомендовані джерела:

1. Новини. Китай пригрозив початком війни у разі проголошення незалежності Тайваню.
URL: https://novyny.online.ua/kitay-prigroziv-pochatkom-viyni-u-razi-progoloshennya-nezalezhnosti-tayvanyu_n845857/
2. BBC NEWS Україна. П'ять днів у серпні 2008 року: хроніка російсько-грузинської війни.
URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-45102927>
3. Радіо Свобода. 30 років тому: Придністров'я – війна в садах.
URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/prydnistrovya-viyna-v-sadakh/31832863.html>
4. BBC NEWS Україна. Что ждет Украину. Три сценарія после признания Россией «ЛНР» и «ДНР»
URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-russian-60485051>
5. Джарилгач. Найбільший незаселений острів. Ukraïner. URL: https://www.youtube.com/watch?v=6KqBRFSIbR8&ab_channel=Ukra%D1%97ner
6. The History of Europe: Every Year.
URL: https://www.youtube.com/watch?v=UY9POQSxInI&t=23s&ab_channel=Cottereau
7. Крайні точки України. Що там – на краю? URL: https://www.youtube.com/watch?v=3PJnazGXLRc&ab_channel=%D0%A0%D0%B0%D0%B4%D1%96%D0%BE%D0%A1%D0%B2%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D0%B4%D0%B0